

teaching during martial law (since motivation to learn Latin significantly decreases during air raid alerts). Only through a comprehensive approach to reforming Latin teaching can its effective mastery and application in students' future professional activities be ensured.

Bibliography:

1. Апоненко І. М. Реалізація компетентнісного підходу при викладанні латинської фармацевтичної термінології іноземним студентам. *Social and Economic Aspects of Education in Modern Society*. Vol. 3. Warsaw : R.S.Global Sp. z O.O. P. 22–26.

2. Дерев'янченко Н. Шляхи формування позитивної мотивації вивчення латинської мови у майбутніх лікарів. URL: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUK EwiRg43Q9dKLAXyEBAIHZCoMbYQFnoECDoQAQ&url=https%3A%2F%2Frepo.knmu.edu.ua%2Fitems%2F7b345294-5b82-4776-a8d9-91a4ca591d40&usg=AOvVaw3ObPGIEWMBNPmA1u93x8KM&opi=89978449> (дата звернення: 18.02.2025).

3. Дьома Н. С. Формування позитивної мотивації студентів-юристів до вивчення латинської мови. *Інноваційна педагогіка*. 2018. Вип. 3. С. 116–118.

4. Світлична Є. І. Дисципліна «латинська мова» – основа формування професійної термінологічної грамотності студентів фармацевтичного профілю. URL: https://dspace.nuph.edu.ua/bitstream/123456789/8604/1/Світлична%20доповідь_ок.%20варіант.pdf (дата звернення: 31.01.2024).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-490-3-64>

ПРЕДМЕТНО-МЕТОДИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ОСНОВА ЕФЕКТИВНОГО ВИКЛАДАННЯ В УМОВАХ НУШ

Ахматова Н. О.

аспірантка кафедри педагогіки

*Криворізький державний педагогічний університет
м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область, Україна*

Нова українська школа (реформа загальної середньої освіти, започаткована у 2016–2018 рр.) суттєво вплинула на вимоги до компетентностей учителів. Концепція НУШ визначила 9 ключових напрямів змін, серед яких – перехід до компетентнісно орієнтованого змісту освіти, дитиноцентризм та педагогіка партнерства [2]. Для вчителя це

означає зміни в підходах до викладання: відтепер головна мета – не просто передати знання, а розвинути в учнів уміння і цінності, необхідні в XXI столітті (критичне мислення, комунікацію, уміння вирішувати проблеми тощо) [2]. Таким чином, реформа переорієнтувала професійну компетентність педагога: на перший план вийшла здатність реалізувати компетентнісний підхід у класі.

Одним із практичних кроків стало масова перепідготовка вчителів початкової школи перед запровадженням НУШ у 2018 році. Усіх початкових педагогів залучили до спеціальних тренінгів і онлайн-курсів, де вони опановували нові методики (ігрові та діяльнісні підходи, інтегроване навчання, оцінювання без оцінок тощо) та філософію педагогіки партнерства. Це підвищило їхню методичну компетентність згідно з цілями реформи. За підтримки МОН і міжнародних партнерів (наприклад, UNICEF, USAID) створювалися навчальні матеріали, посібники та платформи для обміну досвідом учителів-новаторів. Тож серед компетентностей сучасного педагога предметно-методична посіла центральне місце, оскільки визначає здатність ефективно реалізовувати зміст освіти відповідно до сучасних стандартів. Вона є інтегративним утворенням, що поєднує глибоке знання предмета з умінням ефективно його викладати за допомогою сучасних методів та технологій. Її формування та розвиток стають особливо важливими в контексті реалізації реформ, що передбачають нові підходи до організації навчального процесу.

Важливим документом, що відобразив нові акценти, став Професійний стандарт вчителя. Його перша редакція (2020) і особливо нова редакція (затверджена наказом МОН №1225 від 29.08.2024) конкретизували, якими компетентностями має володіти сучасний педагог. Якщо раніше перелік містив розподіл на загальні та фахові компетентності, то оновлений стандарт пропонує більш цілісну структуру з 12 інтегрованих компетентностей. Серед них – мовно-комунікативна, інформаційно-цифрова, психологічна, емоційно-етична, партнерська, інклюзивна тощо, але предметно-методична компетентність посідає центральне місце [3]. Якщо раніше стандарт передбачав поділ на загальні та фахові компетентності, то тепер структура стала більш цілісною.

Згідно з оновленими підходами, предметно-методична компетентність охоплює: фахову обізнаність (глибоке знання предмета та його концептуальних засад); методичну гнучкість (здатність адаптувати методи викладання відповідно до рівня підготовки та потреб учнів); практичні навички застосування педагогічних технологій (інтерактивні методи, проєктне навчання, проблемний підхід тощо); оцінювальну компетентність (володіння сучасними інструментами оцінювання, включаючи формувальне оцінювання та критерії компетентнісного підходу);

рефлексивні вміння (аналіз власної педагогічної діяльності та вдосконалення практики навчання) [2]. Відтак предметно-методична компетентність інтегрує предметні (фахові) знання і методичні вміння.

Варто зазначити, що зовнішні виклики останніх років також вплинули на формування компетентностей. Пандемія COVID-19 та вимушений перехід на дистанційне навчання висвітили критичну важливість цифрової грамотності педагогів та вміння гнучко змінювати методику. З початком повномасштабної війни в 2022 р. українські вчителі зіткнулися ще з більшими випробуваннями – необхідністю забезпечувати якісне навчання в умовах дистанції, стресу й релокацій. Окреслені обставини призвели до актуалізації та перегляду багатьох професійних компетентностей [1]. Зокрема, МОН та освітні організації почали пропонувати цільові програми підтримки: тренінги з дистанційної методики, психологічної стійкості, роботи з учнями-переселенцями тощо. Таким чином, реформи й кризи стали каталізаторами професійного зростання: сучасний український учитель має навчатися новому швидко й ефективно, щоб відповідати потребам часу.

Узагальнюючи, підкреслимо, предметно-методична компетентність є фундаментальною основою професійної майстерності вчителя НУШ. Вона охоплює не лише знання предмета, а й вміння ефективно реалізовувати його зміст у класі, застосовуючи сучасні методики та технології. Освітні реформи значною мірою вплинули на розвиток цієї компетентності, зробивши акцент на компетентнісному підході, інтегрованому навчанні та педагогіці партнерства. Водночас зовнішні виклики, такі як цифровізація освіти та воєнний стан, вимагають від учителів гнучкості, інноваційності та безперервного професійного розвитку.

Література:

1. Новий професійний стандарт вчителя: аналізуємо основні зміни. URL : <https://surl.li/nafvge>.
2. Ткаченко Л. П., Плетеницька Л. С., Алексєєва О. Р. Роль цифрових технологій у формуванні компетентностей майбутніх педагогів в умовах Нової української школи. *Педагогічна академія: наукові записки*. 2024. № 7. URL : <https://pedagogical-academy.com/index.php/journal/article/view/140/86>.
3. *Ukraine: Reform of General Secondary Education – the New Ukrainian School*: огляд реформи. URL : <https://surl.li/lyxndl>.